

Хэрэглэгчийн хүлээлтийн индекс

2014 оны 1-р улирал

ACI Mongolia, Financial market association

Хэрэглэгчийн хүлээлтийн индексийн өсөлт удаан үргэлжилсэнгүй.

Оны эцэс гэхэд 174 байсан ХХИ 2014 оны 1-р улиралд 167,58 болж буураад байна. Ийнхүү 2015 оны эхэн үеийн Монголын эдийн засгийн өсөлт үл ялиг буурах төлөвтэй байна.

*2015 оны эхэн үеийн
Монголын эдийн засгийн
байдал сайнгүй байх
хандлага ажиглагдлаа.*

ХХИ индексийн дэд индикаторууд болох өнөөгийн нөхцөл байдлын индикатор 54.11 болж өмнөх улирлаас өссөн боловч ирээдүйн нөхцөл байдлын индикатор 53.78 болж өмнөх улирлаас буусан байгаа юм.

- Өнөөгийн нөхцөл байдлын индикатор – 54.11
- Ирээдүйн нөхцөл байдлын индикатор – 53.78

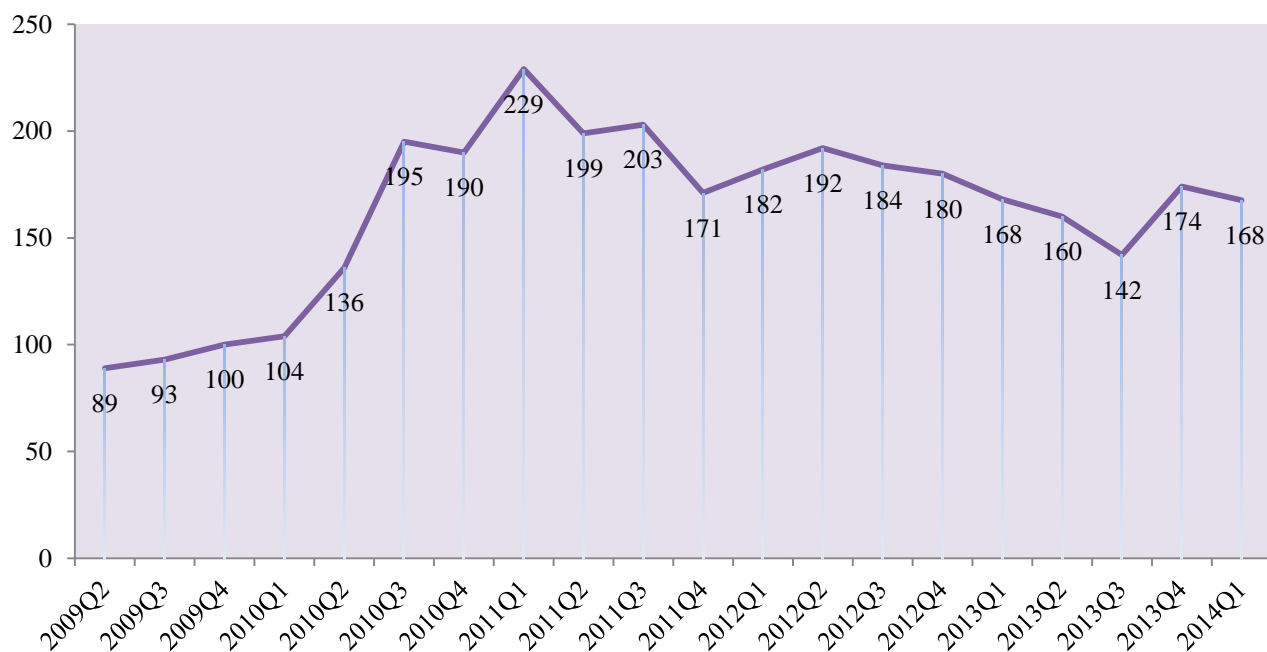
Иргэдийн хүлээлтийг буулгах үйл явдлууд олон байлаа. Валютын захын хүндхэн байдал үргэлжилсээр эцэстээ эдийн засгийн хямрал болж магадгүй болоод байгаа юм. Зөвхөн Монголын эдийн засаг ч биш олон улс даяар тийм ч таатай бус байгаа.

Энэ талаар маш олон хэвлэл мэдээллийн хэрэгслээр зарласан нь иргэдийн дунд эдийн засгийн талаарх сөрөг хүлээлтийг үүсгэсэн голлох хүчин зүйл мөн.

Ийнхүү ХХИ 168 орчим болж өмнөх оны мөн үетэй ижил түвшинд очлоо.

Гэвч энэхүү ХХИ-н бууралт удаан үргэлжлэхгүй хэмээн бидний зүгээс үзэж байгаа юм.

Зураг 1 | Хэрэглэгчийн хүлээлтийн индекс

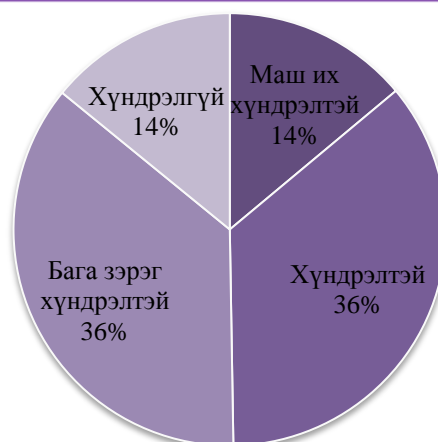
Эх сурвалж: Монголын санхүүгийн зах зээлийн холбоо

ХХИ-н үндсэн индексээс гадна нэмэлт асуултууд тус судалгаанд орж, онцлог үр дүнг түүвэрлэн хүргэдэг билээ. Үүний нэг нь нийслэл Улаанбаатар хотын стрессийн түвшинг тодорхойлох юм. Энэ улиралд Улаанбаатар хотод амьдрах хүндрэлтэй эсвэл бага зэрэг хүндрэлтэй хэмээн хариулсан хүний тоо нийт судалгаанд оролцогчийн 72 хувийг эзэлж байна.

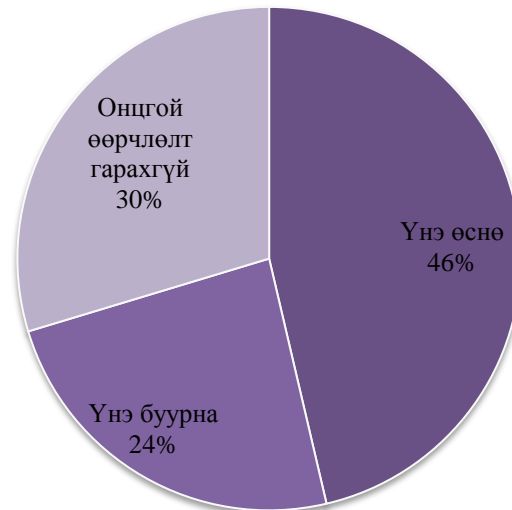

Нийт судалгаанд оролцогчдийн 72 хувь нь УБ хотод амьдрах нь сэтгэлзүйн хувьд хүндрэлтэй хэмээн хариулжээ.

График 2 | Улаанбаатар хотод амьдрах нь сэтгэл зүйн хувьд хэр зэрэг хүндрэлтэй вэ?

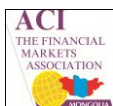
График 3 | Танай гэр бүлийн өдөр тутмын хэрэглэдэг бараа бүтээгдэхүүний үнэ ирэх 1 жилийн хугацаанд хэрхэн өөрчлөгдөх вэ?

Дараагийн онцлох үр бол инфляцийн талаарх хүлээлт юм. Судалгаанд оролцсон нийт иргэдийн 46 хувь нь ирэх 1 жилийн хугацаанд инфляци өснө гэсэн хүлээлттэй байхад 24 хувь нь буурна хэмээн хүлээж байгаа ажээ. Харин үлдсэн 30 хувь нь өөрчлөлт гарахгүй болов уу хэмээн таамаглаж байна. Өнөөдрийн байдлаар улсын хэмжээнд инфляци 12.3 хувьтай байгаа юм.

Энэ улирлын судалгаанд эцсийн онцлох үр дүн нь “Та ажлын байраа ойрын хугацаанд солих бодолтой байгаа юу?” хэмээх асуултын үр дүн юм. Судалгаанд оролцогчдийн 36 хувь нь ажлаа солих бодолтой байгаа нь өмнөх улирлаас үл ялиг өссөн үзүүлэлт байлаа. Энэ нь хөдөлмөрийн зах зээл тогтворгүй болж магадгүй байгааг илтгэж байна.

Энэхүү материалыг эх сурвалж болгон ашигласан аливаа үйл ажиллагааны үр дагаварыг Санхүүгийн зах зээлийн холбоо харцуцахгүй болохыг анхаарна уу.

Хаяг: Мандал Оффис, Сөүлийн гудамж, Сүхбаатар дүүрэг, Улаанбаатар хот

u-мэйл: Info@fma.mn

Товч танилцуулга

Хэрэглэгчийн хүлээлтийн индекс (ХХИ)

Хэрэглэгчийн хүлээлтийн индекс нь дэлхийн олонхи хөгжингүй орнуудад тухайн улс өөрийн иргэдийн хэрэглээндээ зарцуулж байгаа зардлын ирээдүйн хандлагыг тодорхойлох зорилгоор тооцдог өндөр ач холбогдол бүхий эдийн засгийн индикатор юм. Аливаа нэгэн улсын эдийн засгийн төлөв байдлыг тодорхойлохын тулд тэргүүлэгч буюу эдийн засгийн ирээдүйн төлөв байдлыг харуулдаг индикатор болон улс орны эдийн засгийн тухайн үеийн төлөвийг харуулдаг индикаторыг тооцож үзэх шаардлагатай болдог. ХХИ нь эдийн засгийн ирээдүйн төлөв байдлыг урьдчилан харуулдаг тэргүүлэгч индикатор бөгөөд зах зээлийн эдийн засагтай орнуудын хувьд тухайн улсын эдийн засгийн ирээдүйн хандлага нь эдийн засаг дахь хэрэглэгчдийн үйл хөдлөл, эдийн засгийн ирээдүйн төлөв байдлын талаархи хүлээлт, тэдгээрийн хэрэглээндээ зарцуулж байгаа зардлын хэмжээ зэргээс голчлон хамаардаг болсон учраас дэлхийн олон улс орон хэрэглэгчдийнхээ үйл хөдлөл, хүлээлт дээр тулгуурласан энэ индексийг тооцож, шийдвэр гаргалтандаа чухал үзүүлэлт болгон ашигласаар ирсэн байна.

ХХИ нь зөвхөн бодлого боловсруулагчид, төрийн болон төрийн бус байгууллагуудын хувьд бус бизнес эрхлэгчдийн хувьд ч ирээдүйн төлөвлөлт, шийдвэр гаргалтандаа ашиглаж болох мэдээллийн чухал эх үүсвэр болдогоороо ихээхэн ач холбогдолтой юм.

Ийм учраас дэлхийн хөгжингүй орнуудад энэ индекст ихээхэн ач холбогдол өгч, тогтмол тооцоор ирсэн. Тухайлбал, Америкийн Conference Board, Германы ZEW зэрэг байгууллагууд энэ индексийг тогтмол тооцдог бөгөөд индекс нь эдийн засгийн ирээдүйн чиг хандлагыг гайхалтай зөв харуулж чаддаг нь батлагдсан байна.

Манай улсын хувьд анх 2009 оноос эхлэн Санхүүгийн Зах Зээлийн Холбоо болон Нээлттэй Нийгэм Форум уг индексийг Улаанбаатар хотын хэмжээнд тус тусдаа тооцож байсан бөгөөд 2010 оны нэгдүгээр улирлаас дээрхи хоёр байгууллага хамтран энэхүү индексийг тооцож байна.

ХХИ-ийг Монгол улсын эдийн засгийн бүтцэд тохируулан улирал тутамд нэг удаа, нийт 1000 хүнээс санал асуулга авах замаар тооцож байна. Санал асуулгад оролцогчийг Монгол улсын нийгэм, эдийн засгийн бүтцийг төлөөлөхүйц байдлаар статистик түүврийн аргаар сонгодог. Хэрэглэгчийн хүлээлтийн индексийн санал асуулга нь өөртөө Хэрэглэгчийн хүлээлтийн индекс болон индикаторыг агуулдаг. Индекс нь хэрэглэгчдийн хүлээлт өмнөх үетэй харьцуулахад хэрхэн өөрчлөгдөж байгааг харуулдаг бол индикатор нь хэрэглэгчдийн эдийн засгийн талаарх ерөнхий хүлээлт эерэг эсвэл сөрөг байгаа эсэхийг харуулдагаараа ач холбогдолтой юм.